

Projekt LIFE15
NAT/PL/000728
realizowany w Polsce
w latach 2016-2020

Project LIFE15
NAT/PL/000728
implemented in Poland
between 2016 and 2020

Ochrona bociana białego
w dolinach rzecznych
wschodniej Polski

Conservation of White
Stork in the River Valleys
of Eastern Poland

SPIS TREŚCI

4	Informacje o projekcie
6	Główne cele projektu
8	Bocian biały
10	Zagrożenia
10	Ochrona
12	Obszar projektu
14	Najważniejsze działania
14	Zabezpieczenie 400 miejsc lęgowych bociana białego
16	Zabezpieczenie sieci elektroenergetycznej
18	Remont i dostosowanie ośrodków rehabilitacji do opieki nad bocianami
20	Monitoring efektów projektu
26	Edukacja i promocja projektu
28	Tworzenie sieci z innymi projektami
30	Nasze odkrycia
32	Główne osiągnięte efekty
34	Beneficjenci projektu

TABLE OF CONTENTS

About the project	5
Main objectives of the project	7
White Stork	9
Threats	11
Protection	11
Project area	13
Key measures	15
Protection of 400 nesting sites of the White Stork	15
Securing the power grid	17
Renovation and adaptation of rehabilitation centers for Storks	19
Monitoring of the project results	21
Education and project promotion	27
Creating networks with other projects	29
Our findings	31
Main results achieved	33
Beneficiaries	35

INFORMACJE O PROJEKCIE

Nazwa projektu:	Ochrona bociana białego w dolinach rzecznych wschodniej Polski
Akronim:	LIFEciconiaPL
Numer projektu:	LIFE15 NAT/PL/000728
Beneficjent główny:	Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków
Współbeneficjenci:	Biebrzański Park Narodowy, Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Narwi
Termin realizacji projektu:	01/08/2016 – 31/07/2020
Finansowanie:	Komisja Europejska, Vogelschutz-Komitee e.V., wkład własny beneficjentów
Adres strony internetowej:	www.bocian.ptop.org.pl
Całkowity budżet projektu:	1 419 468 EUR

ABOUT THE PROJECT

Project name:	Protection of the White Stork in river valleys of eastern Poland
Acronym:	LIFEciconiaPL
Project number:	LIFE15 NAT/PL/000728
Main beneficiary:	Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków (The Polish Society for Bird Protection)
Name of the associated beneficiary:	Biebrza National Park, Łomża Landscape Park of the Narew Valley
Period of implementation of the project:	01/08/2016 – 31/07/2020
Financing:	European Commission, Vogelschutz-Komitee e.V., own contribution of beneficiaries
Website address:	www.bocian.ptop.org.pl
Total budget of the project:	1,419,468 EUR

GŁÓWNE CELE PROJEKTU:

1

Poprawa stanu populacji bociana białego w dolinach rzek wschodniej Polski (ok. 1600 par).

2

Ochrona zagrożonych i konfliktowych miejsc lęgowych bociana białego (400).

3

Zmniejszenie spadku tolerancji społeczeństwa w stosunku do bociana białego.

4

Ograniczenie śmiertelności bociana białego na skutek porażień prądem oraz kolizji z liniami energetycznymi średniego napięcia.

5

Podniesienie skuteczności podejmowania działań interwencyjnych związanych z ochroną gniazd bociana białego.

6

Poprawa standardów funkcjonowania dwóch ośrodków rehabilitacji specjalizujących się w leczeniu bocianów.

7

Ochrona różnorodności biologicznej poprzez zabezpieczenie gatunku parasolowego.

MAIN OBJECTIVES OF THE PROJECT:

1

Improvement of the White Stork population in the eastern Polish river valleys (approx. 1600 pairs).

2

Protection of endangered and conflicting nesting sites of the White Stork (400).

3

Decreasing the decline in society's tolerance towards the White Stork.

4

Reduction of White Stork mortality due to electric shock and medium voltage line collisions.

5

Increasing the effectiveness of intervention measures related to the protection of White Stork nests.

6

Improvement of the standards of functioning of two rehabilitation centers specializing in treatment of Storks.

7

Protecting biodiversity by safeguarding the umbrella species.

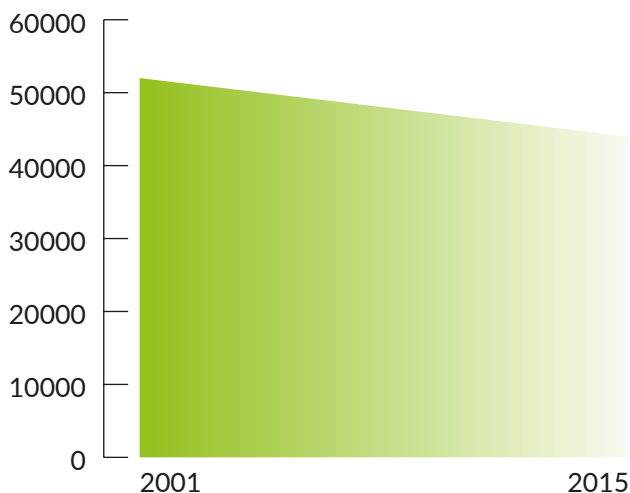
BOCIAN BIAŁY

Bocian biały to ptak doskonale znany w całej Europie i bardzo dobrze rozpoznawany. W kulturach wielu narodów zajmuje szczególne miejsce. Jego charakterystyczny wygląd, a zwłaszcza barwy, czynią go gatunkiem, który postrzegany jest przez mieszkańców Polski, jako ptak narodowy. Bocian biały jest silnie zakorzeniony w polskiej tradycji i cieszy się ogromną estymą wśród ludzi. Związanych jest z nim wiele wierzeń, przesądów oraz przysłów, które na dobre utrwaliły się w kulturze. Informacje o bocianie białym należą do najczęściej wyszukiwanych w internecie spośród wszystkich ptaków w Polsce. Jego wizerunek pojawia się bardzo często w sztuce, wzornictwie i reklamie, a kamery internetowe montowane przy jego gniazdach należą do jednych z najczęściej odwiedzanych przez internautów.

Najnowsze dane z krajowego monitoringu bociana białego, wskazują, że w latach 2001–2015 liczebność populacji lęgowej tego gatunku w Polsce była stabilna, a oszacowano ją na 51 700–53 900 par. **Jednakże niepublikowane dane pochodzące z cenzusu populacji lęgowej z 2014 roku wskazują, że jej liczebność spadła do 43 000–45 000 par.**

Najważniejszymi polskimi ostojami tego gatunku są północne i wschodnie regiony kraju, z najliczniejszymi populacjami zasiedlającymi Ostoję Warmińską, Suwalszczyznę, Dolinę Biebrzy, Narwi i Bugu.

POPULACJA LĘGOWA 2001-2015

WHITE STORK

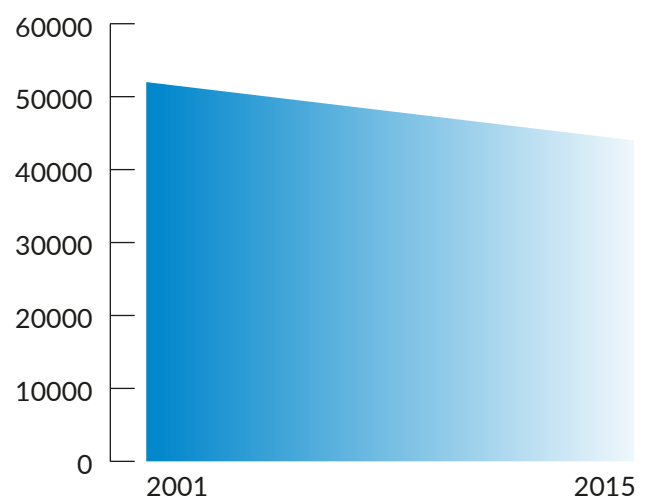

The White Stork is a bird that is well known and recognized throughout Europe. It holds a special place in cultures of many nations. Its characteristic appearance, especially the colors, make it a species that is perceived by the Polish people as a national bird. The White Stork is deeply rooted in Polish tradition and enjoys great esteem among people. There are many beliefs, superstitions and proverbs associated with this bird, which have become well established in culture. The White Stork is one of the most frequently searched queries in the Internet among all birds in Poland. It is very popular in art, design and advertising, and webcams mounted to its nests are among the most visited by Internet users.

The latest data from the national monitoring of the White Stork indicate that in the years 2001–2015 the breeding population of this species in Poland was stable and was estimated to be 51 700–53 900 pairs. **However, unpublished data from the 2014 census of the breeding population indicate that its size dropped to 43 000–45 000 pairs.**

The most important Polish refuges of this species are the northern and eastern regions of the country, with the most numerous populations inhabiting the Warmińska Refuge, the Suwałki region, Biebrza, Narew and Bug valley.

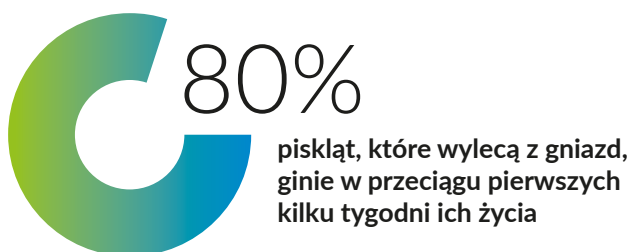
BREEDING POPULATION 2001-2015

BOCIAN BIAŁY

ZAGROŻENIA

Aktualnie największym zagrożeniem dla bociana białego jest **utrata siedlisk** na skutek intensyfikacji rolnictwa. Proces ten wpływa na spadek zasobności żerowisk, co przekłada się na mniejszą liczbę odchowanych młodych. W dłuższej perspektywie, brak zastępowania pokoleń, prowadzi do spadku liczebności populacji lęgowej. Nasilającym się problemem jest **brak wolnego wypasu zwierząt i melioracje odwadniające**. Ostatnie lata spowodowały przyspieszenie degradacji siedlisk, głównie poprzez dotkliwie, często wieloletnie susze, będące efektem ocieplenia klimatu. Dodatkowo poważnym zagrożeniem jest wysoka śmiertelność młodych bocianów w pierwszym roku ich życia. Najnowsze badania z wykorzystaniem nadajników rzuciły więcej światła na to zagadnienie. Okazuje się, że **ponad 80% piskląt, które wylecą z gniazd, ginie w przeciągu pierwszych kilku tygodni ich życia**. Najczęstszą przyczyną są śmiertelne porażenia prądem na słupach elektroenergetycznych, które zdarzają się na całej trasie ich europejskiej wędrówki. Do innych zagrożeń należą także kolizje z przewodami linii napowietrznych, pojazdami, strzelanie do migrujących ptaków w Libanie i Syrii oraz drapieżnictwo.

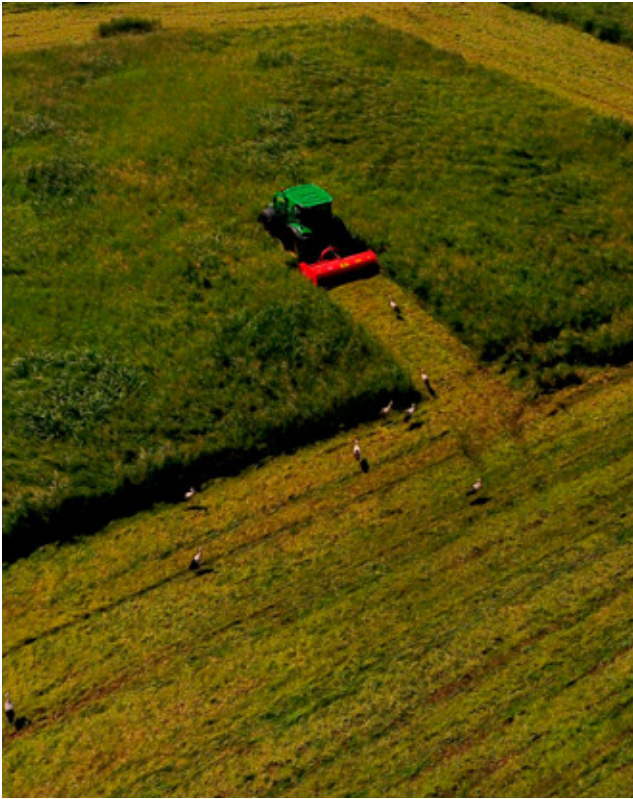
*ochrona gniazd
bocianich, to
ochrona całych
mikroekosystemów*

OCHRONA

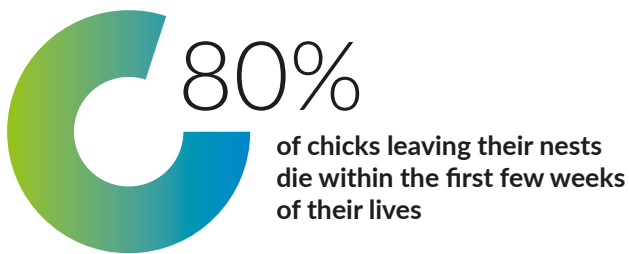
Czynna ochrona bociana białego polega głównie na **zabezpieczeniu miejsc lęgowych**, gdyż gniazda tego gatunku, ze względu na swoją dużą masę, mogą stanowić poważne zagrożenie dla konstrukcji, na których są posadowione (dachy budynków, kominy, słupy elektroenergetyczne). Może to powodować zagrożenie nie tylko dla samych bocianów (głównie piskląt), ale także dla mienia i życia ludzkiego. Niejednokrotnie powoduje to konflikt na linii człowiek-przyroda. Najlepszym sposobem na ograniczenie tego negatywnego zjawiska jest przenoszenie gniazd na słupy wolnostojące z platformami. Kolejnym ważnym działaniem jest **ochrona żerowisk**. Z badań wynika, że kluczowymi elementami siedliska bocianów białych, gdzie najczęściej zdobywają pokarm, są łąki kośne, drobne zbiorniki wodne i pastwiska z wolno wypaszanymi zwierzętami, głównie krowami. Zachowanie tego typu elementów krajobrazu rolniczego i kulturowego wsi, stanowi jedno z najważniejszych wyzwań w ochronie tego gatunku. Niezwykle istotnym, a zarazem paradoksalnie stosunkowo tanim zabiegiem, jest ograniczenie śmiertelności, szczególnie młodych ptaków, na liniach elektroenergetycznych. Warto podkreślić, że **ochrona gniazd bocianich, to ochrona całych mikroekosystemów**, gdyż konstrukcje te zasiedla cała masa różnych organizmów, jak ssaki, ptaki, owady, rośliny i grzyby. To prawdziwe „hotspoty” różnorodności biologicznej.

WHITE STORK

THREATS

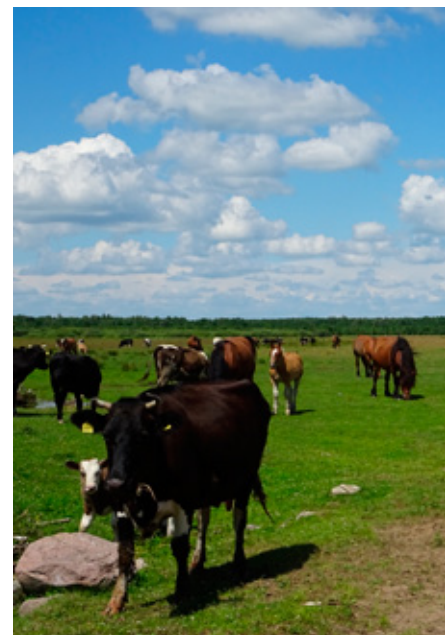
Currently, the greatest threat to the White Stork is **the loss of habitats** as a result of agricultural intensification. This process results in a decrease in the richness of feeding grounds, which leads to a smaller number of reared youngsters. In the long run, the lack of replacement of generations leads to a decrease in the breeding population. An increasing problem is **the lack of free grazing of animals and drainage systems**. Recent years have caused an acceleration of habitat degradation, mainly through severe, often perennial droughts, resulting from global warming. Another serious threat is the high mortality rate of young Storks in their first year of life. The latest research using transmitters has shed more light on this issue. It turns out that **more than 80% of chicks leaving their nests die within the first few weeks of their lives**. The most common cause is fatal electric shocks on power poles, which occur all along their European journey. Other threats include collisions with overhead lines, vehicles, shooting at migratory birds in Lebanon and Syria and predation.

*the protection of
Stork nests means the
protection of entire
microecosystems*

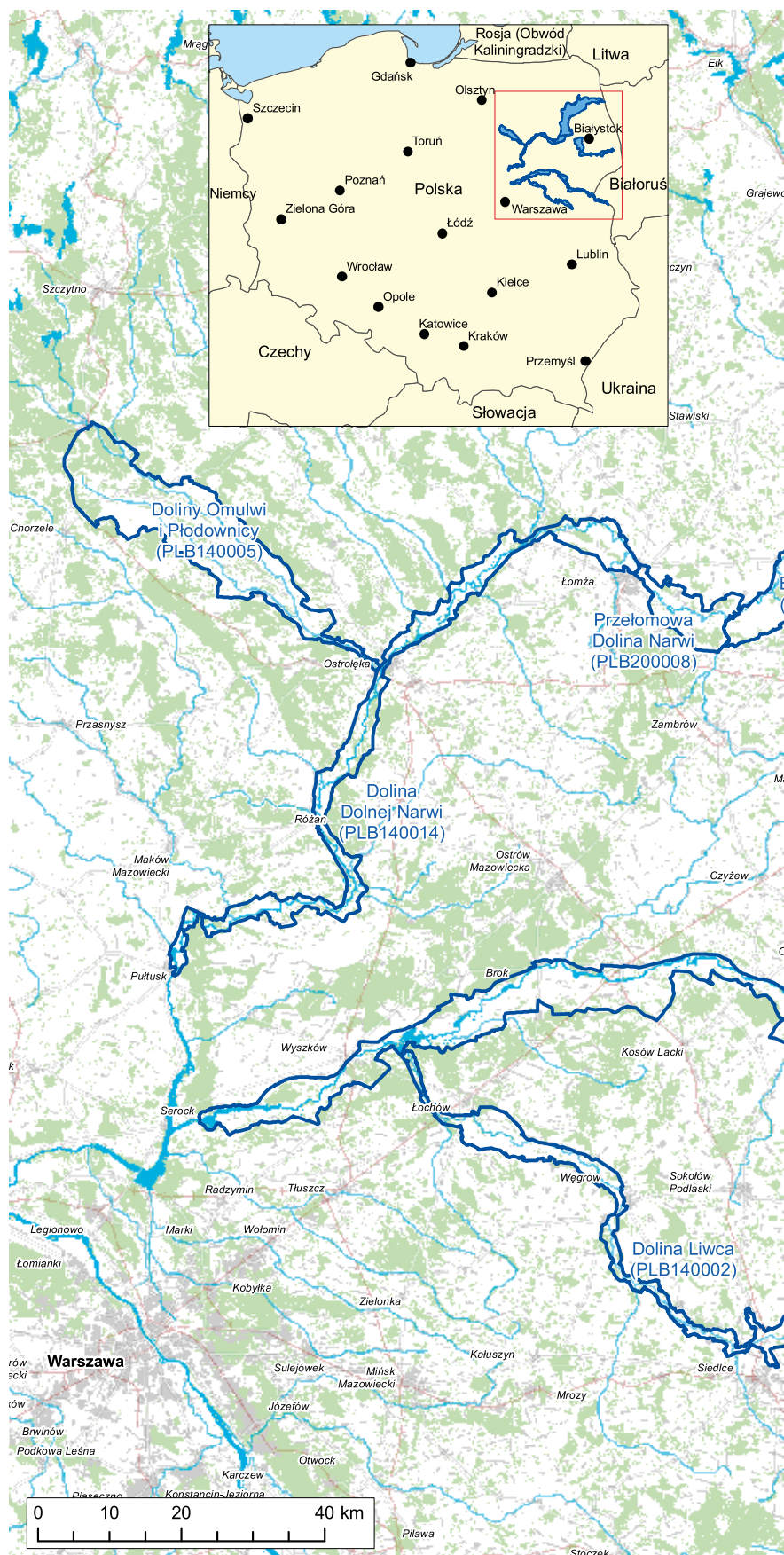
PROTECTION

The active protection of the White Stork consists mainly in **the protection of nesting sites**, as nests of this species, due to their large weight, can pose a serious threat to the structures on which they are located (roofs of buildings, chimneys, power poles). This may cause a threat not only to the Storks themselves (mainly chicks), but also to human property and life. It often causes a conflict between man and nature. The best way to limit this negative phenomenon is moving the nests to free-standing poles with platforms. Another important activity is **the protection of feeding grounds**. The research shows that the key elements of White Stork habitat, where they most often get their food, are hay meadows, small water reservoirs and pastures with freely grazing animals, mainly cows. The preservation of such elements of the agricultural and cultural landscape of the countryside is one of the most important challenges in the conservation of this species. An extremely important and, paradoxically, relatively cheap procedure is to reduce the mortality, especially of young birds, on power grids. It is worth stressing that **the protection of Stork nests means the protection of entire microecosystems**, because these constructions are inhabited by a whole range of different organisms, such as mammals, birds, insects, plants and fungi. These are real biodiversity *hotspots*.

OBSZAR PROJEKTU

Projekt obejmował
**9 obszarów
Natura 2000**,
stanowiących
ważne w skali kraju
i regionu ostoje
bociana białego, na
których populacje
tego gatunku
charakteryzują
się wysokim
zagęszczeniem,
dużą stabilnością
liczebności
i właściwym stanem
zachowania.

PROJECT AREA

The project consisted of **9 Natura 2000 sites**, which constitute refuges of the White Stork important in the country and region scale, where populations of this species are characterized by a high concentration, high stability of the population, and a proper state of preservation.

NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA

Zabezpieczenie 400 miejsc lęgowych bociana białego

W ramach projektu przenieśliśmy ponad 300 gniazd z zagrożonych i niebezpiecznych lokalizacji (dachy budynków, czynne kominy, stare zniszczone słupy wolnostojące, spróchniałe drzewa) na nowe słupy wolnostojące z platformami lęgowymi i platformy dachowe. Stawialiśmy mocne słupy betonowe, o wieloletniej trwałości i dużej nośności, aby służyły bocianom przez kolejne dziesięciolecia. **1** W celu osiągnięcia jak największego efektu zasiedlenia nowej platformy obielaliśmy gniazda wapnem sadowniczym (aby wyglądały na użytkowane) i przenosiliśmy co najmniej trzydziestocentymetrową warstwę starego materiału gniazdowego na platformę. **2** W celu zrekompensowania bocianim współlokatorom (wróble, mazureki, szpaki) czasowej utraty lokum, **na każdym nowym słupie wieszaliśmy 3 budki lęgowe.** **3** Poprzednią lokalizację zabezpieczaliśmy przed powrotem ptaków w niebezpieczne miejsce – na dachach montowaliśmy drewniane odstraszacze, **4** a na kominach metalowe siatki. **5**

Zakupiliśmy pojazd z podnośnikiem koszowym, **6** który pozwala nam dotrzeć do gniazd wymagających interwencji, posadowionych na dachach budynków, słupach wolnostojących i drzewach, nawet tych położonych w trudnym terenie. Dzięki temu przeprowadziliśmy ponad **60 interwencji** polegających na przycięciu gałęzi utrudniających dojazd, remoncie starego gniazda, zmniejszeniu jego ciężaru, poziomowaniu i montażu platform itp. Podnośnik umożliwił również pobieranie próbek materiału z gniazd, co z kolei przyniosło wiele cennych informacji o jego zawartości.

Nie wszystkie działania mogliśmy wykonać samodzielnie, gdyż praca przy słupach energetycznych, w ostatnich latach coraz chętniej zasiedlanych przez bociany, wymagała współpracy z zakładem energetycznym (**PGE Dystrybucja S.A. Oddział Białystok**). Zakupiliśmy i przekazaliśmy 35 specjalistycznych platform energetykom, którzy montowali je pod gniazda położone bezpośrednio na słupach.

KEY MEASURES

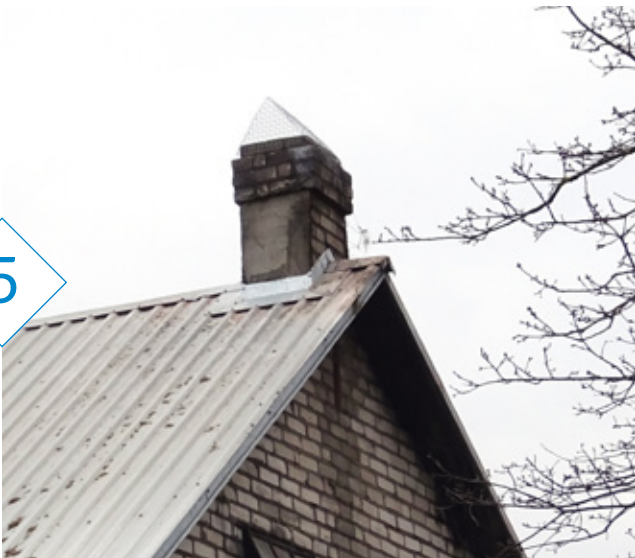
4

Protection of 400 nesting sites of the White Stork

As part of the project, we moved more than 300 nests from endangered and dangerous locations (roofs of buildings, active chimneys, old damaged free standing poles, decayed trees) to new free standing poles with nesting platforms and roof platforms. We built solid concrete poles, with many years of durability and high bearing capacity, to serve Storks for decades to come. **1** In order to achieve the best possible effect of the new platform settlement, we calcimined the nests with orchard-grade lime (to make them look like used) and transferred at least thirty centimeters of the old nest layer to the platform. **2** In order to compensate the Stork housemates (Sparrows, Tree Sparrow, Starlings) for the temporary loss of their accommodation, **we hung 3 nest boxes on each new pole.** **3** The former location was protected against the return of birds to a dangerous place - wooden deterrent devices were mounted on the roofs, **4** and metal nets on the chimneys. **5**

5

We purchased a vehicle with a basket lift, **6** which allows us to reach the nests that require our intervention, located on the roofs of buildings, stand-alone posts and trees, even those located in difficult terrain. As a result, we have carried out more than **60 interventions** involving cutting off branches making access difficult, renovating old nests, reducing their weight, levelling and installing platforms, etc. The lift also made it possible to take samples of material from the nests, which in turn brought a lot of valuable information about its contents.

6

Not all measures could be taken on our own, as the work on power poles, which in recent years have been more and more willingly populated by Storks, required cooperation with an energy company (**PGE Dystrybucja S.A. Białystok Branch**). We purchased 35 specialist platforms and handed them over to power engineers, who installed them under the nests located directly on the poles.

NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA

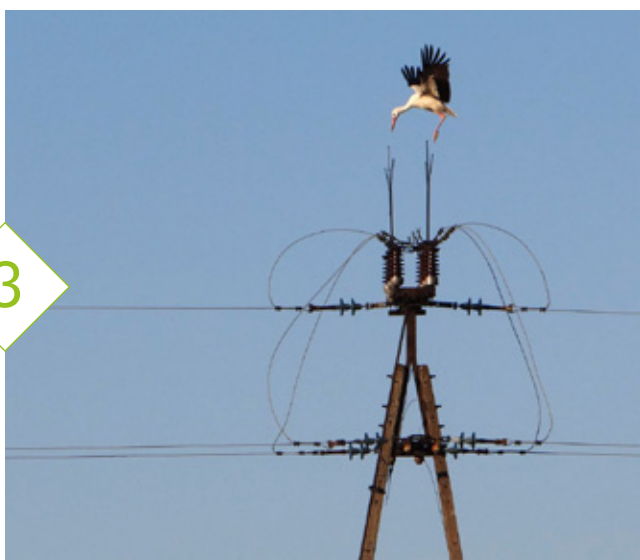
1

2

3

Zabezpieczenie sieci elektroenergetycznej

Realizacja działań mających na celu zabezpieczenie sieci elektroenergetycznej przed śmiertelnymi porażeniami prądem i kolizjami ptaków była możliwa przy udziale i współpracy z energetykami – PGE Dystrybucja S.A. Oddział Białystok. **1 2 3**

Prace nad zadaniem rozpoczęliśmy od udziału w **opracowaniu projektu urządzenia izolującego bociany od słupów odłącznikowych i stacji transformatorowych** (uniemożliwiającego im siadanie na nich), okazało się bowiem, że nie było do tej pory rozwiązań, zgodnych z wymaganiami operatora na polskim rynku. Konstrukcja powstała w oparciu o kształt krzyża św. Andrzeja z elastycznego i trwałego materiału odpornego na działanie UV. Przeszło ono wszelkie niezbędne testy i badania i zostało dopuszczone do montażu na elementach sieci elektroenergetycznej. Urządzenia montowane w kompletach po dwie sztuki, skutecznie uniemożliwiają większym ptakom (w tym drapieżnym) siadanie na poprzeczniku słupa, co zapobiega porażeniu. Dodatkowym atutem urządzenia jest możliwość zamocowania go za pomocą drążka teleskopowego, bez konieczności kosztownych wyłączeń linii.

Podczas monitoringu bociana białego i na podstawie zgłoszeń mieszkańców opracowaliśmy listę słupów, na których ginęły ptaki oraz potencjalnie niebezpiecznych lokalizacji w obszarze projektu. Następnie **zakupiliśmy 270 kompletów opisanych wyżej urządzeń**, które wraz z listą przekazaliśmy energetykom, którzy je zamontowali.

Opracowane w oparciu o projekt i pomysł PTOPI izolatory, są **obecnie szeroko rozpowszechnione i montowane** przez innych operatorów sieci energetycznych w całym kraju. Poza projektem zabezpieczono do końca 2019 roku ponad 300 słupów na obszarze 9 województw.

Druga część zadania obejmowała **oznakowanie 4 odcinków linii wysokiego napięcia (110 kV) znacznikami** typu FireFly. Wytypowane do zabezpieczenia fragmenty linii przebiegały w poprzek dolin rzecznych (Narwi i Biebrzy) przez co stwarzały niebezpieczeństwo kolizji z ptakami, szczególnie w okresie migracji. **4 5 6** Działanie to wykonano z wykorzystaniem nowatorskiej metody montażu – drona. Pozwoliło to na pracę pod napięciem (bez wyłączania linii) i było bezpieczniejsze dla ludzi, gdyż w klasycznej metodzie znaczniki montuje się z podnośnika lub za pomocą technik alpinistycznych. Podsumowując, zastosowane rozwiązanie było skuteczniejsze, szybsze i tańsze.

KEY MEASURES

Securing the power grid

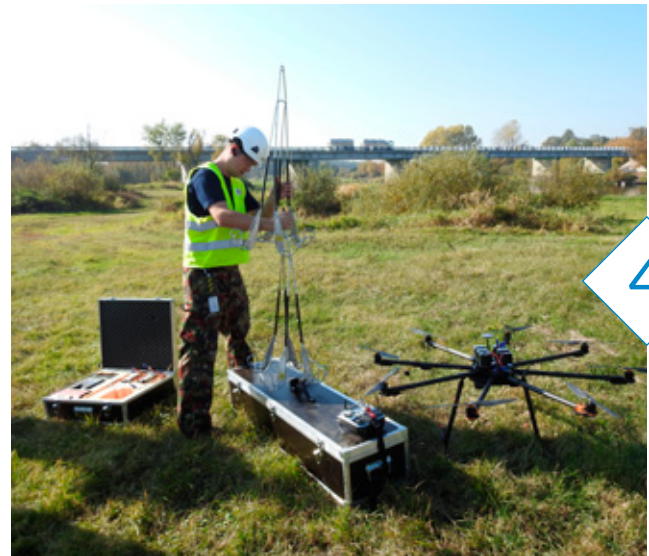
The implementation of measures aimed at protecting the power grid against fatal electric shocks and collisions of birds was possible with the participation and cooperation of power engineers – PGE Dystrybucja S.A. Białystok Branch. **1 2 3**

We started our work on the task **by participating in the design of a device isolating Storks from disconnecter poles and electrical substations** (making it impossible for them to sit on them), as it turned out that so far there were no solutions that would meet the requirements of the operator on the Polish market. The construction is based on the shape of St. Andrew's cross made of flexible and durable UV-resistant material. It has undergone all the necessary tests and inspections and has been approved for installation on power grid elements. The devices are mounted in sets of two, effectively preventing larger birds (including birds of prey) from sitting on the crossarm of the pole, which prevents electric shocks. An additional advantage of the device is the possibility of mounting it using a telescopic handle, without the need for costly switching off the lines.

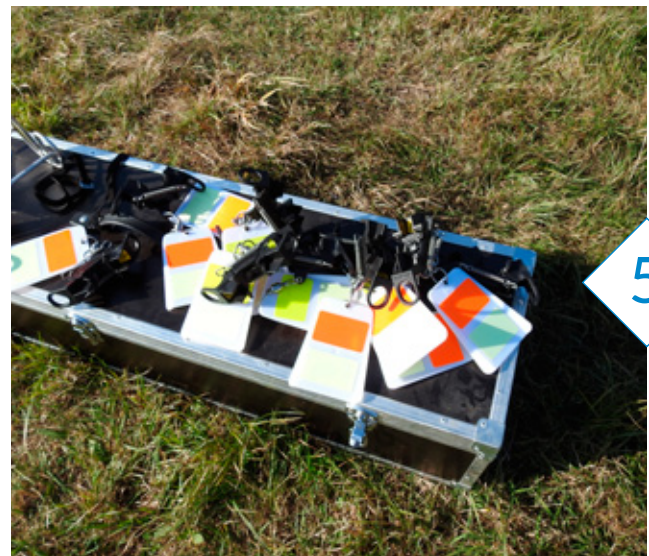
During the monitoring of the White Stork and on the basis of the residents' reports, we developed a list of poles where birds were killed and potentially dangerous locations in the project area. Subsequently, **we purchased 270 sets of the above described devices**, which together with the list were handed over to the power engineers who mounted them.

The isolators developed on the basis of the PTOPTOP design and idea **are now widely distributed and mounted** by other power grid operators all over the country. In addition to the project, over 300 poles have been secured in 9 voivodships by the end of 2019.

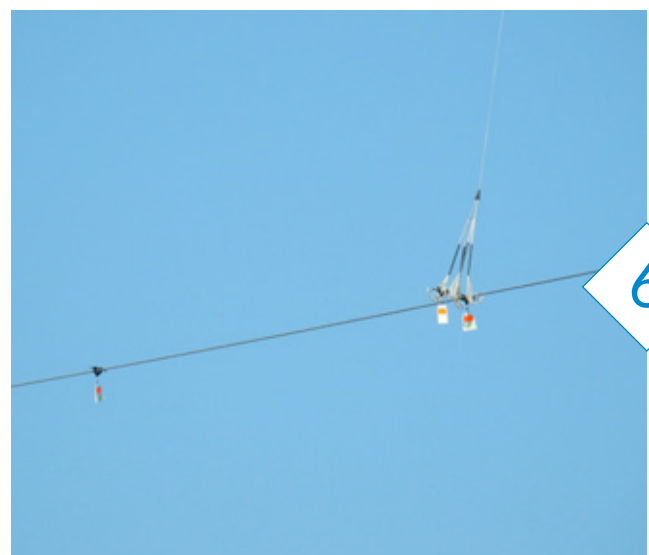
The second part of the task included **marking 4 sections of high voltage lines** (110 kV) with FireFly tags. The line sections selected for protection ran across river valleys (of Narew and Biebrza rivers), which posed a risk of collision with birds, especially during migration. **4 5 6** This action was carried out with the use of an innovative method of installation – a drone. This made it possible to work without the need to switch off the power to the lines and was safer for people, because in the traditional method markers are mounted from an aerial work platform or with the use of climbing techniques. In conclusion, the solution was more effective, faster and cheaper.

4

5

6

NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA

Remont i dostosowanie ośrodków rehabilitacji do opieki nad bocianami

1

2

wyremontowaliśmy i doposażyliśmy dwa funkcjonujące punkty opieki medycznej dzikich ptaków

Rosnąca świadomość społeczeństwa przyczynia się do zwiększonej liczby interwencji z udziałem dzikich ptaków, w szczególności związanych z sąsiedztwem człowieka i łatwo rozpoznawalnych, jak bocian biały. Ludzie, widząc ranne lub osłabione ptaki, coraz częściej podejmują próby pomocy. Dzikie ptaki jednak nie są typowymi pacjentami gabinetów weterynaryjnych i często lekarzom weterynarii brakuje doświadczenia w opiece nad nimi i właściwego sprzętu. Profesjonalna diagnostyka i leczenie w odpowiednio wyposażonych ośrodkach zwiększa szanse na powrót do zdrowia i samodzielności ptasich pacjentów.

W ramach projektu **wyremontowaliśmy i doposażyliśmy dwa funkcjonujące punkty opieki medycznej dzikich ptaków**: Ośrodek Rehabilitacji Zwierząt na Grzędach w Biebrzańskim Parku Narodowym **1** **2** i Ośrodek rehabilitacji ptaków Łomżyńskiego Parku Krajobrazowego Doliny Narwi (ŁPKDN) w Drozdowie. **3**

Zakupiliśmy urządzenia do wykonywania badań i analiz krwi, co pozwala na szybkie określenie stanu zwierzęcia i postawienie właściwej diagnozy. W pełni wyposażone sale zabiegowe (stół operacyjny, osprzęt, akcesoria weterynaryjne, specjalistyczne szafy do przechowywania leków, akcesoriów weterynaryjnych, pokarmu) umożliwiają skuteczniejsze leczenie bardziej skomplikowanych przypadków. Wyremontowane i zupełnie **nowe woliery** zapewniają ptakom bezpieczne i spokojne miejsce tymczasowego pobytu podczas leczenia i rehabilitacji.

Przeprowadzone remonty (remont kapitalny w przypadku ŁPKDN) oraz nowy sprzęt zapewniają kompleksowe podniesienie jakości opieki w obu ośrodkach, od etapu postawienia diagnozy, leczenia, prowadzenia zabiegów po rehabilitację i przywrócenie wolności.

KEY MEASURES

Renovation and adaptation of rehabilitation centers for Storks

3

we have renovated and equipped two functioning medical care points for wild birds

Growing public awareness contributes to an increased number of interventions involving wild birds, in particular those associated with our neighborhood and easily recognizable such as the White Stork. People, seeing injured or weakened birds, more and more often try to help. However, wild birds are not typical patients of veterinary practices and veterinarians often lack experience in caring for them and the proper equipment. Professional diagnostics and treatment in appropriately equipped centers increases the chances of recovery and self-reliance of avian patients.

As part of the project, **we have renovated and equipped two functioning medical care points for wild birds**: Animal Rehabilitation Center in Grzędy in the Biebrza National Park **1** **2** and the Bird Rehabilitation Center of the Łomża Landscape Park of the Narew Valley (ŁPKDN) in Drozdowo. **3**

We have purchased equipment for blood tests and analyses, which allows us to quickly determine the condition of the animal and make a proper diagnosis. Fully equipped procedure rooms (operating table, equipment, veterinary accessories, specialized cabinets for storing medicines, veterinary accessories, food) enable more effective treatment of more complicated cases. Renovated and completely **new aviaries** provide the birds with a safe and peaceful place to stay temporarily during treatment and rehabilitation.

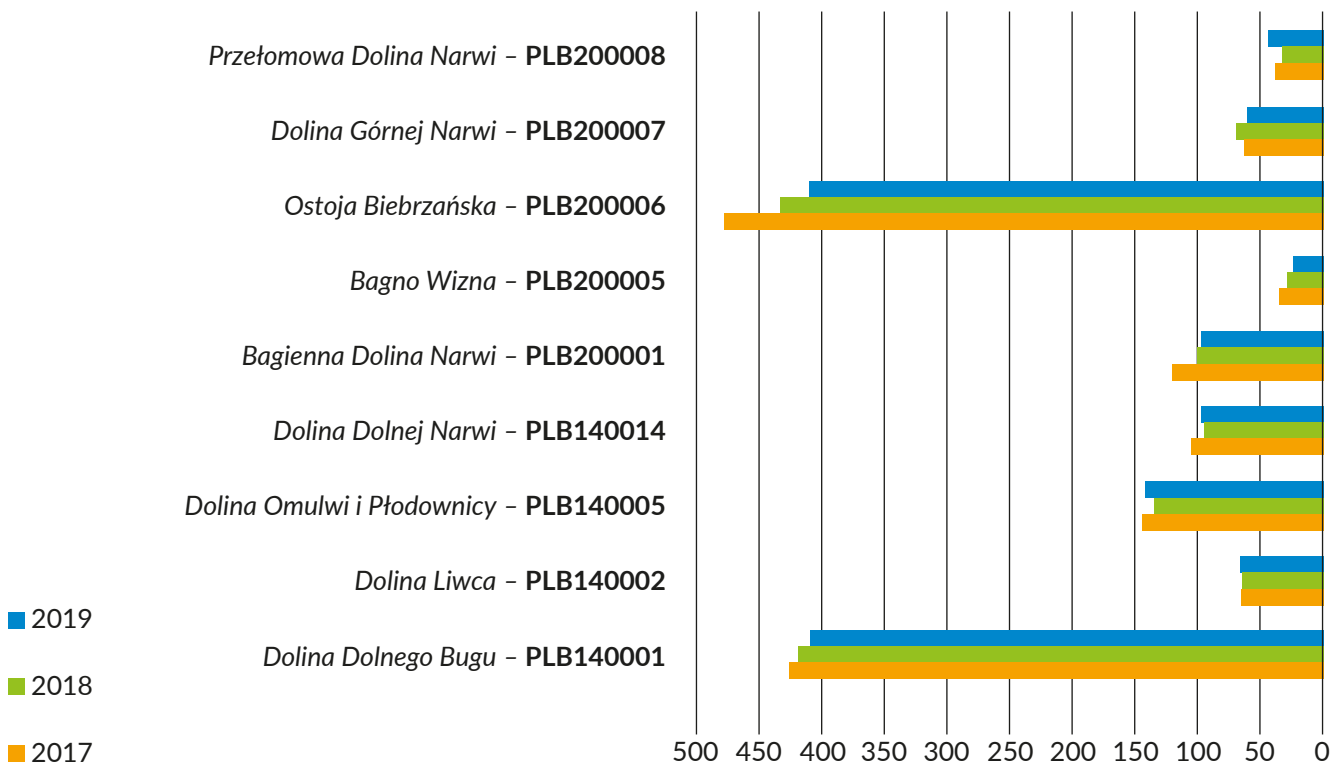
The renovations (major overhaul in the case of the ŁPKDN) and new equipment provide a comprehensive improvement in the quality of care in both centers, from the stage of diagnosis, curing, conducting treatments to rehabilitation and release into the wild.

NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA

Monitoring efektów projektu

Monitoring sukcesu lęgowego bociana białego na obszarach Natura 2000

W latach 2017–2019 monitorowaliśmy sukces lęgowy bociana białego na 9 obszarów Natura 2000 wchodzące w zakres projektu – łącznie **każdego roku około 2500 gniazd**. **1** Najwięcej par lęgowych gnieździło się w Ostoi Biebrzańskiej (PLB200006) i Dolinie Dolnego Bugu (PLB140001) (ryc. 1)

Ryc. 1. Liczba par lęgowych na 9 obszarach Natura 2000 w latach 2017–2019 w Polsce północno-wschodniej

W tym okresie bociany odchowwały każdego roku od 2838 do 3161 młodych – najwięcej w Ostoi Biebrzańskiej w 2017 roku (1008 piskląt). Najliczniejsze były lęgi z 3 pisklętami w gnieździe. Odnotowaliśmy jeden lęg z sześcioma młodymi (2018 rok), co jest wyjątkowo rzadkim zjawiskiem. **2**

KEY MEASURES

Monitoring of the project results

Monitoring the success of White Stork breeding in Natura 2000 areas

In 2017–2019 we monitored the breeding success of the White Stork in 9 Natura 2000 areas included in the project – a total of about 2500 nests each year. **1** The highest number of nesting pairs were nested in the Biebrza Refuge (PLB200006) and the Lower Bug River Valley (PLB140001) (Fig. 1)

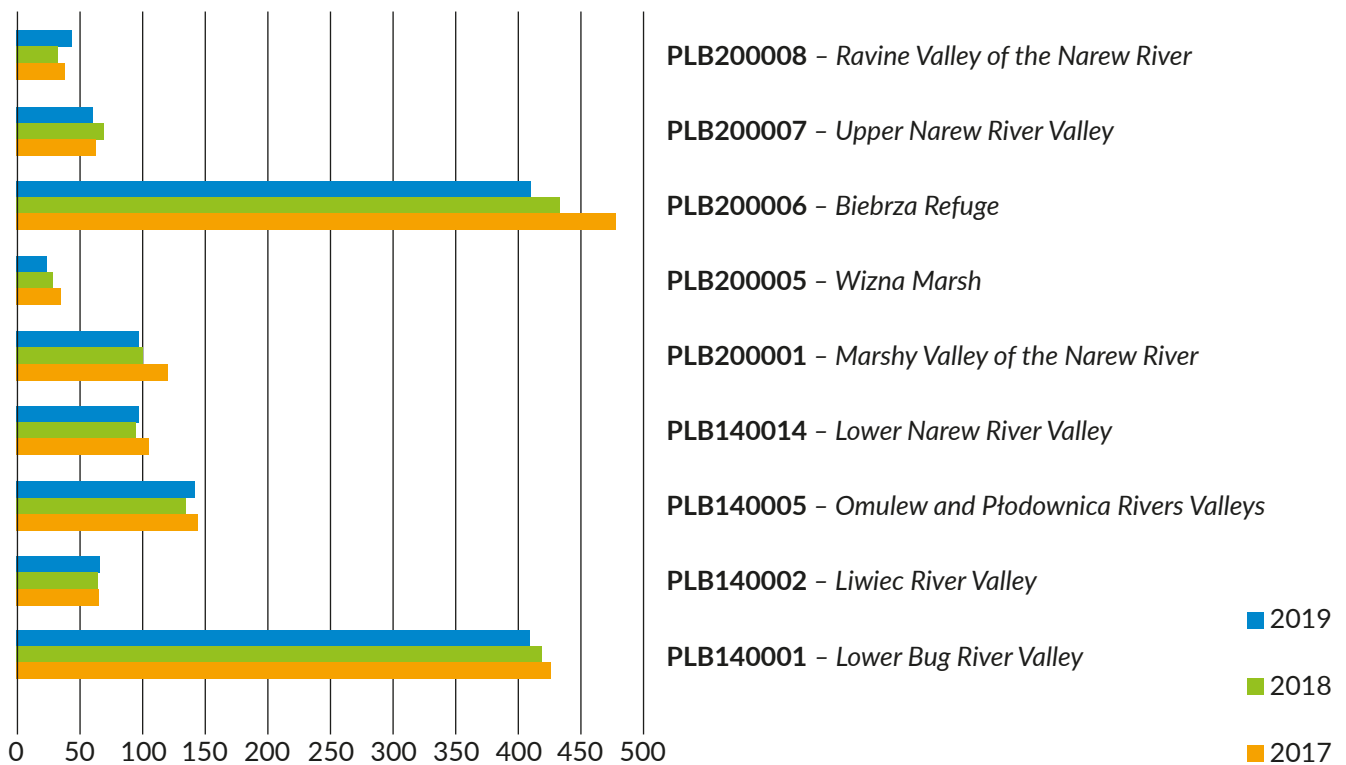
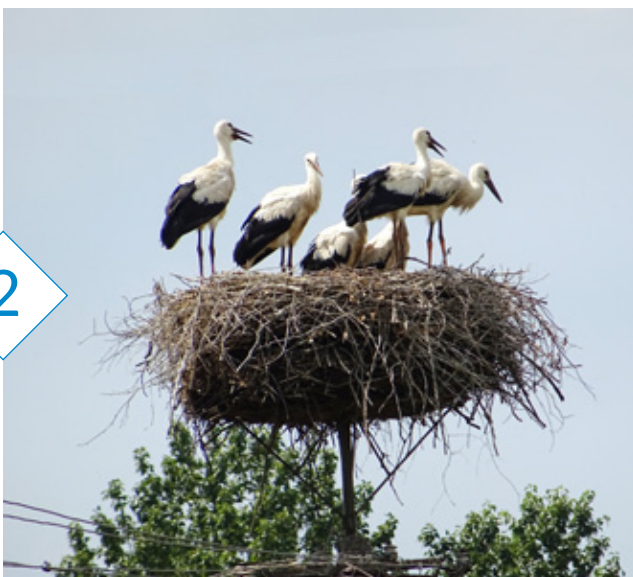

Fig. 1. Number of nesting pairs in 9 Natura 2000 areas in the years 2017–2019 in north-eastern Poland

2

During this period the Storks reared from 2838 to 3161 youngsters each year – the highest number in the Biebrza Refuge in 2017 (1008 chicks). The most numerous were broods with 3 chicks in the nest. We recorded one nest with six chicks (in 2018), which is extremely rare. **2**

NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA

1

Porównanie dwóch metod liczenia: klasyczna versus dron

Przez 3 lata śledziliśmy liczbę piskląt bocianich obecnych w gniazdach z ziemi (klasyczny sposób) i z drona, aby przekonać się jak duży błąd popełniany jest w przypadku tej pierwszej metody. **1 2 Wyniki pokazały, że klasyczne podejście, jest równie dobre jak dron.** Urządzenie to natomiast sprawdza się na etapie, kiedy trudno cokolwiek dostrzec w gnieździe – jaj i świeżo wyklutych piskląt. Wydawać by się mogło, że to niewralgiczny okres dla bocianów i wszelkie zakłócenia mogą być niebezpieczne dla ich lęgów, dlatego chcieliśmy się przekonać, czy wykorzystanie drona w tym czasie będzie możliwe. Nasze badania wykazały, że tak nie jest, gdyż ptaki wysiadują jaja i pisklęta bardzo wytrwale, a rzadko spłoszone, wracają do wysiadywania nie dłużej niż po 1 minucie.

*Zamontowanie
znaczników
ostrzegawczych
wyraźnie wpłynęło
na zmianę zachowań
ptaków w czasie lotu*

Monitoring skuteczności oznakowania linii wysokiego napięcia

Badania prowadziliśmy z wykorzystaniem radaru ornitologicznego, **3 4** który pozwolił na precyzyjne wyznaczenie liczebności, wysokości oraz rozkładu przestrzennego tras przelotów ptaków względem linii elektroenergetycznej, w tym w godzinach nocnych. Badania wykonaliśmy przed montażem (wiosna 2018 roku) i po zamontowaniu znaczników typu FireFly (wiosna 2019 roku). **Zamontowanie znaczników ostrzegawczych wyraźnie wpłynęło na zmianę zachowań ptaków w czasie lotu** – odnotowaliśmy mniej panicznych reakcji, będących konsekwencją dostrzeżenia linii w ostatnim momencie przed kolizją. Monitoring przy pomocy radaru wskazał ponad to, że zamontowanie znaczników wpłynęło na zwiększenie pułapu przelotów ptaków nad linią energetyczną, co oznacza, że zwiększyły one ich widoczność, a co za tym idzie, wzrosło bezpieczeństwo przelatujących ptaków.

3

Monitoring skuteczności zabezpieczanych elementów sieci elektroenergetycznej

Do monitoringu wytypowano próbę 27 słupów (10% losowo wybranych spośród zabezpieczonych), które zostały poddane szczegółowym kontrolom w celu sprawdzenia skuteczności zastosowanego urządzenia. **Nie zanotowaliśmy przypadków śmiertelnego porażenia bocianów na monitorowanych obiektach.**

KEY MEASURES

Comparison of two methods of calculation: classic vs. drone

For 3 years we have been tracking the number of Stork chicks in the nests from the ground (the classic way) and using a drone to verify how big a mistake is made with the former method. **1 2** **The results showed that the classical method is as good as the drone.** This device, on the other hand, proves useful at the stage when it is difficult to see anything – eggs and newly hatched chicks – in the nest. It would seem that this is a sensitive period for Storks and any disturbances can be dangerous for their nesting, so we wanted to see if it would be possible to use the drone during this time. Our studies have shown that it is not so, as the birds are very persistent in incubating their eggs and chicks, and rarely scared, they return to incubation no longer than after 1 minute.

2

Monitoring of the efficiency of high-voltage line marking

The research was carried out with the use of an ornithological radar, **3 4** which allowed for the precise determination of the number, height and spatial distribution of bird migration routes in relation to the power line, including at night. We conducted the research before installation (spring 2018) and after the installation of FireFly tags (spring 2019). **The installation of warning tags clearly changed the birds' behavior during flight** – we noted less panicky reactions as a consequence of noticing the line just before the collision. Monitoring with the radar showed also, that the installation of the tags increased the height of bird flights over the power line, which means that they increased the lines' visibility and thus increased the safety of passing birds.

The installation of warning tags clearly changed the birds' behavior during flight

Monitoring of the efficiency of the secured elements of the power grid

A sample of 27 poles was selected for monitoring (randomly selected 10% of the secured poles), which were subjected to detailed inspections in order to verify the effectiveness of the device. **We have not recorded any cases of fatal electric shocks of Storks at monitored objects.**

4

NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA

Monitoring przeżywalności ptaków wyleczonych w ośrodkach rehabilitacji

Monitoring przeżywalności ptaków wyleczonych w ośrodkach rehabilitacji miał na celu ustalenie w jaki sposób radzą sobie na wolności ptaki wychowane w ośrodku i pozbawione opieki dorosłych bocianów. Największą zagadką było, jak migrują osobniki wychowane w sztucznych warunkach.

Ptacom zakładano nadajniki telemetryczne GPS-GSM i obrączki.

1 2 Za pośrednictwem sieci telefonii komórkowej GSM oraz sieci Internet możliwe jest śledzenie przemieszczania się oznakowanych bocianów.

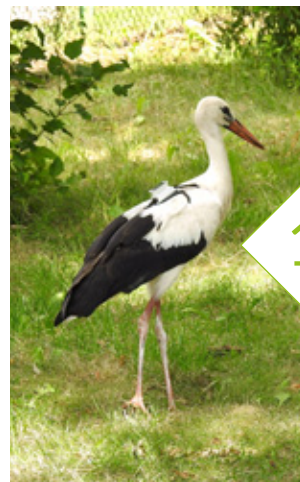
W sumie założyliśmy nadajniki na 11 osobników – 3 z nich nie opuściły ośrodka, w przypadku 2 utraciliśmy sygnał zaraz po ich wylocie, kolejne 2 zginęły porażone prądem na słupach średniego napięcia, a 4 zostały zabite przez drapieżniki. Najwięcej informacji przyniosły dwa bociany, które podjęły wędrówkę typową trasą, którą wędrują dzikie bociany białe. Jeden dotarł do Turcji (przeleciał 1398 km), drugi do Rumunii (przebył 999 km), gdzie zginęły na skutek porażenia prądem. Dzięki pomocy miejscowych ornitologów udało się dotrzeć do szczątków bocianów i tym samym zweryfikować przyczynę śmierci ptaków oraz odzyskać nadajniki.

Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań na lokalną gospodarkę i społeczeństwo oraz na przywrócenie funkcji ekosystemu

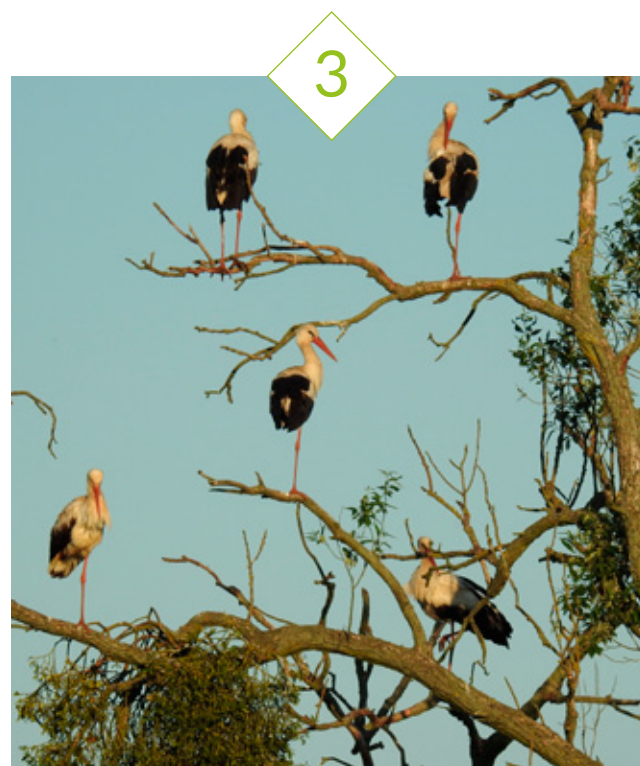
Bocian to gatunek, który przynosi człowiekowi szereg korzyści. Podejmując się sprawdzenia kilku z nich odkryliśmy, że ludzie posiadający na swojej posesji gniazda bocianie są bardziej skłonni chronić przyrodę i przeznaczać więcej środków na jej ochronę (przynajmniej na poziomie deklaracyjnym), przy czym kobiety znacznie chętniej niż mężczyźni. 3 Na podstawie badań udowodniliśmy, że obecność bociana w krajobrazie podnosi jego atrakcyjność – gdy na jego tle pojawia się sylwetka bociana, ten postrzegany jest jako bardziej sielski niż bez tego ptaka.

Dodatkowo wykazaliśmy, że zasiedlone gniazda bocianie mówią nam dużo o innych ptakach gnieźdzących się na łąkach wokół tych konstrukcji. Tam gdzie bociany były stale obecne, w promieniu do 500 m, występuje dużo więcej ptaków i to zarówno pod względem osobników jak i gatunków. 4

Przyglądając się ich diecie zauważyliśmy, że aktualnie podstawowym pokarmem bocianów są tzw. koniki polne (ponad 65%) oraz chrząszcze. Tylko niewielki odsetek przebadanego pokarmu stanowiły płuzy, gryzonie i ptaki. Nie wiemy czy jest to efekt suszy i postępujących zmian klimatycznych, ale wszystko na to wskazuje, że **bociany, plastycznie dostosowują się do zmieniających się warunków środowiska**. Nie jest jasne, jak taka dieta wpłynie na populację bocianów w dłuższej perspektywie.

Ryc. 2. Trasy przelotu dwóch bocianów z ośrodków rehabilitacji zwierząt

KEY MEASURES

2

Monitoring of survival of the birds cured in rehabilitation centers

Monitoring of the survival rate of birds treated in rehabilitation centers was aimed at determining how the birds raised in the center and deprived of the care of adult Storks cope in the wild. The biggest mystery was the migration of the individuals raised in man-made conditions.

The birds were tagged with GPS-GSM transmitters and rings. **1** **2** Through the GSM mobile phone network and the Internet it is possible to track the relocation of tagged Storks.

In total, **we put the transmitters were 11 individuals** – 3 of them did not leave the center, in case of 2 we lost the signal immediately after their leaving, another 2 died electrocuted on medium voltage poles, and 4 were killed by predators. The most information was provided by the two Storks, which took a typical migration route taken by the White Storks in the wild. One reached Turkey (flew 1398 km), the other reached Romania (999 km), where they died as a result of an electric shock. Thanks to the help of local ornithologists it was possible to reach the remains of the Storks and thus verify the cause of death of the birds and recover the transmitters.

Fig. 2. Migration routes of two Storks from animal rehabilitation centers

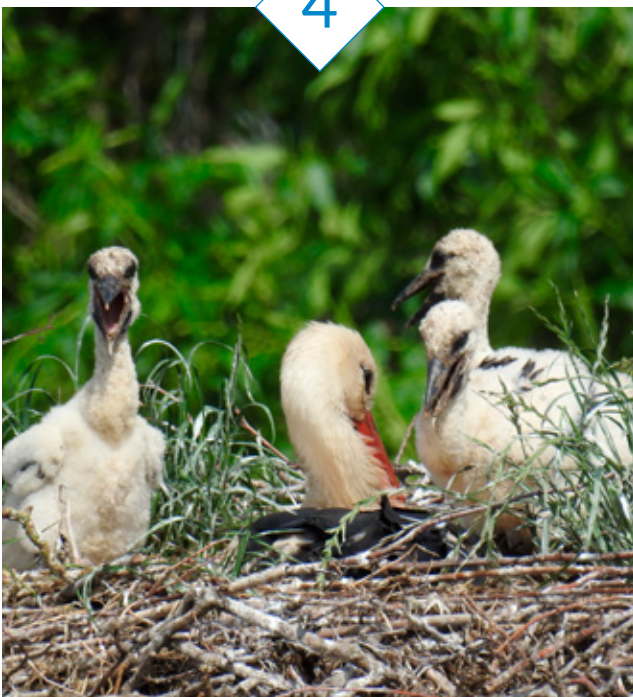
Assessment of social and economic impact of the planned actions on the local economy and society and on restoration of the ecosystem functions.

The Stork is a species that brings many benefits to man. Undertaking to verify a few of them we discovered that people having Stork nests on their property are more willing to protect nature and allocate more resources for its protection (at least on a declarative level), with women much more willing than men. **3** On the basis of research we have proved that the presence of the Stork in the landscape increases its attractiveness – it is perceived as more idyllic with the silhouette of the Stork in the background.

Additionally, we have shown that the inhabited Stork nests tell us a lot about other birds nesting in the meadows around these structures. **In places where Storks were constantly present, within a range up to 500 m, there are many more birds, both in terms of individuals and species.** **4**

Looking at their diet, we have noticed that currently the basic food of Storks are so-called grasshoppers (over 65%) and beetles. Amphibians, rodents and birds constituted only a small percentage of the food studied. We do not know whether this is an effect of drought and progressive climate change, but all indications are that **Storks are flexibly adapting to changing environmental conditions.** It is not clear how such a diet will affect the Stork populations in the long run.

4

NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA

1

Edukacja i promocja projektu

Kreowanie ekologicznych zachowań skutkuje obniżeniem negatywnego wpływu człowieka na środowisko, dlatego zaplanowaliśmy w projekcie szereg działań z tego zakresu.

Na szczególną uwagę zasługują **warsztaty pieczenia „busłowych łap”**, podczas których kultywowaliśmy zapomnianą tradycję pieczenia drożdżowych bułek w kształcie bocianich łap. 1 2 Dawniej, wczesną wiosną, na powitanie bocianów mieszkańcy północno-wschodniej Polski, trzymając upieczone bułki w rękach wołali: „Busioł, busioł, tut łapka, tut twoja chatka”, co miało skłonić ptaka do założenia gniazda, albo umieszczali wypieki w istniejących gniazdach, aby zostały zajęte w danym roku. Wierzono bowiem, że ptaki te przynoszą szczęście, dobrobyt, obfite plony, a nawet chronią przed pożarem.

Dodatkowo przeprowadziliśmy 5 szkoleń dotyczących ochrony bociana białego, z częścią praktyczną udzielania pierwszej pomocy, skierowanych do pracowników administracji samorządowej, zakładów energetycznych, regionalnych dyrekcji ochrony środowiska, parków narodowych i krajobrazowych, weterynarzy. 3

4

W celu podsumowania aktualnej wiedzy o bocianie i naszym projekcie, zorganizowaliśmy **międzynarodową konferencję**, w czasie której główny nacisk położyliśmy na zagadnienia dotyczące praktycznej ochrony. Wśród prelegentów, poza pracownikami projektu, wystąpili reprezentanci instytutów i uniwersytetów z kraju i z zagranicy (Litwa, Białoruś) oraz członkowie Grupy Badawczej Bociana Białego. 4 5

3

KEY MEASURES

Education and project promotion

The shaping of ecological behaviors results in the reduction of negative impact of humans on the environment, therefore in the project we have included a number of activities in this area.

Particularly noteworthy are the „busłowe łapy” **baking workshops**, during which we cultivated the forgotten tradition of baking yeast rolls in the shape of Stork feet. **1** **2** In the past, in early spring, the dwellers of north-eastern Poland, holding the baked rolls in their hands, shouted out to greet the Storks: „Busioł, busioł, tut łapka, tut twoja chatka” [Busioł, busioł, here’s your paw, here’s your hut], which was supposed to encourage the birds to nest, or they put the rolls in existing nests hoping that the Storks will occupy them that year. It was believed that these birds bring happiness, prosperity, abundant crops and even protect against fire.

2

Additionally, we conducted **5 training courses on White Stork protection**, with the practical part dedicated to first aid, addressed to employees of local administration, power distribution companies, regional directorates of environmental protection, national and landscape parks and veterinarians. **3**

5

In order to summarize the current knowledge about the Stork and our project, we organized an **international conference**, during which the main focus was on practical conservation of the species. Among the speakers, apart from the project workers, there were representatives of institutes and universities from Poland and abroad (Lithuania, Belarus), as well as members of the White Stork Research Group. **4** **5**

NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA

1

Dla miłośników aktywnej turystyki **wybudowaliśmy wieżę widokową**, ścieżkę aktywnej edukacji **oraz zorganizowaliśmy wystawę plenerową prac wyłonionych w konkursie**. Domatorzy mogli podglądać życie bocianów w transmisji on-line z gniazda. Z tej możliwości korzystali co roku widzowie z blisko 50 krajów z całego świata. **1 2 3** Wykonaliśmy i przekazaliśmy do ośrodków rehabilitacji ptaków, urzędów gmin i regionalnych dyrekcji ochrony środowiska, specjalne kartony do przewożenia rannych bocianów. Poza tym stworzyliśmy materiały promocyjne, które rozprowadzaliśmy wśród uczestników spotkań i innym zainteresowanym: kubki, koszulki, kalendarze.

2

4

W ramach działania opracowano materiały edukacyjne, w których można znaleźć więcej informacji o samym projekcie jak i o bocianie białym:

- strona internetowa projektu (www.bocian.ptop.org.pl),
- webmapa prezentująca bazę danych GIS gniazd bociana białego i wyniki przeprowadzonych monitoringu (bit.ly/3drkXik),
- „Poradnik ochrony bociana białego” – dostępny w wersji polskiej (bit.ly/2wy54WH) i angielskiej (bit.ly/2Ugst0L), **4** i
- „Poradnik ochrony bociana białego dla lekarzy weterynarii” (bit.ly/36Y3sDs), **5**
- instrukcja postępowania z bocianami (rozestana do urzędów gmin i dostępna na stronie),
- tablice edukacyjne.

Bocian biały okazał się ciekawym medialnie tematem, dlatego relacje o projekcie pojawiały się setki razy w telewizji, radiu, prasie i internecie.

Tworzenie sieci z innymi projektami

Wymiana doświadczeń jest niezwykle cennym elementem programu LIFE. Zdobyta wiedza i nawiązane kontakty niejednokrotnie owocują dalszą współpracą w kolejnych inicjatywach. W ramach tworzenia sieci z innymi projektami zrealizowaliśmy 3 wyjazdy studyjne, podczas których wizytowaliśmy 8 projektów o podobnej do naszej tematyce. **6 7**

6

KEY MEASURES

For lovers of active tourism we have built a lookout tower, an active education pathway and organized an outdoor exhibition of works awarded in the competition. Home birds were able to watch the life of Storks in an on-line stream from the nest. Each year, viewers from nearly 50 countries around the world took advantage of this opportunity. ❶ ❷ ❸ We prepared and handed over to the bird rehabilitation centers, municipal offices and regional directorates of environmental protection special cardboard boxes for transporting injured Storks. In addition, we created promotional materials, which we distributed among the participants of meetings and other interested people: mugs, T-shirts, calendars.

3

As part of the Measure, educational materials were developed, in which there is more information about the project itself and about the White Stork:

- the project website (www.bocian.ptop.org.pl),
- the web map presenting the GIS database of White Stork's nests and the results of the monitoring carried out (bit.ly/3drkXik),
- the „White Stork Protection Guide” – available in Polish (bit.ly/2wy54WH) and English (bit.ly/2UgstoL) language version, ❹ and
- „White stork protection guide for veterinarians” (bit.ly/36Y3sDs), ❺
- instructions for dealing with Storks (sent to the municipal offices and available on the website),
- educational boards.

The White Stork turned out to be an interesting media topic, which is why reports on the project appeared hundreds of times on TV, radio, press and Internet.

5

Creating networks with other projects

The exchange of experiences is an extremely valuable element of the LIFE project. The knowledge gained and contacts established often result in further cooperation in subsequent initiatives. As part of networking with other projects, we have carried out 3 study visits, during which we visited 8 similar projects. ❻ ❼

NASZE ODKRYCIA

1

70 kg

najlżejsze gniazdo
bociana białego

1348 kg

najcięższe gniazdo
bociana białego

Po raz pierwszy na świecie **zważyliśmy gniazda bocianów białych** na tak dużą skalę (172). Najlżejsze ważyło 70 kg, najcięższe 1348 kg, a średnia masa wyniosła 378 kg. Nasze badania wykonaliśmy niejako przy okazji, w trakcie przenoszenia najbardziej zagrożonych i konfliktowych gniazd z dachów budynków na słupy wolnostojące z platformami. Poza tym udało nam się ustalić ile średnio w ciągu roku bociany przynoszą nowego materiału do gniazda – 64 kg. Warto podkreślić, że dorosły bocian waży trochę powyżej 3 kg, a więc wartość ta, okazuje się dość imponująca. **1**

Poza tym przebadaliśmy zawarte w gniazdach bocianich grzyby (84 gatunki), owady (kilkadziesiąt gatunków), w tym odkryliśmy występowanie w nich larw chrząszczy związanych dotychczas wyłącznie z próchniejącym drewnem **2** oraz opisaliśmy nowy typ gleby związanej wyłącznie z tymi konstrukcjami. Te ogromne ptasie budowle, w których bociany gromadzą często przez dziesiątki lat, materię organiczną (darń, patyki, słoma, siano, obornik), a także śmieci (folie, sznurki, ubrania), przypominają ekosystem podobny do typowej gleby. I to niezwykle żyznej i zasobnej w składniki pokarmowe, a do tego kwaśnej i zawierającej liczne metale ciężkie. Nic dziwnego, że środowisko to upodobały sobie liczne owady i grzyby.

Na podstawie pomierzonych i poważonych gniazd **stworzyliśmy kalkulator, który pozwala w bardzo dokładny sposób, tylko na podstawie wysokości gniazda lub jego średnicy, określić jego masę.** Link do kalkulatora znajdziesz na stronie www.bocian.ptop.org.pl.

Poza tym odkryliśmy, że **krowy mogą mieć kolosalne znaczenie w ochronie bociana białego**, **3** gdyż wpływają one na zwiększanie sukcesu łowieckiego u tych ptaków. Mimo że ptaki podejmowały podobną liczbę prób polowania w czasie żerowania z krowami i samotnie, to przy krowach schwytywanie ofiary było znacznie częstsze. W przypadku bocianów żerujących przy krowach prawie 90% prób polowania kończyło się sukcesem, a w przypadku ptaków polujących samotnie, niecałe 60%. Bociany w obecności krów nie tylko chwytały więcej ofiar, ale robiły to znacznie mniejszym wysiłkiem, bo przemieszczały się na znacznie mniejsze odległości. Ciekawym wynikiem było również to, że **wzrost liczby krów na pastwiskach, wiązał się z większym sukcesem łowieckim.**

*krowy mogą mieć
kolosalne znaczenie
w ochronie
bociana białego*

2

OUR FINDINGS

70 kg
the lightest
White Stork nest

1348 kg
the heaviest
White Stork nest

For the first time in the world **we have weighed White Stork nests** on such a large scale (172). The lightest weighed 70 kg, the heaviest 1348 kg, and the average weight was 378 kg. Our research was carried out somewhat incidentally, during the transfer of the most endangered and conflicting nests from the roofs of buildings to stand-alone poles with platforms. We also managed to determine how many new material Storks bring to the nest on average during the year – 64 kg. It is worth noting that an adult Stork weighs a little over 3 kg, so this figure turns out to be quite impressive. **1**

*cows can have
a colossal importance
in the conservation
of the White Stork*

In addition, we have studied the fungi (84 species) and insects (several dozen species) present in Stork nests, and discovered the presence of beetle larvae associated so far exclusively with decaying wood, **2** and described a new type of soil associated exclusively with these constructions. These huge buildings made by birds, in which Storks accumulate, often for decades, organic matter (turf, sticks, straw, hay, manure), as well as rubbish (foils, strings, clothes), resemble an ecosystem similar to typical soil. And this soil is extremely fertile and rich in nutrients, as well as very acidic and contains numerous heavy metals. No wonder that this environment is attractive to numerous insects and fungi.

On the basis of the measured and weighted nests **we have developed a calculator that allows to very accurately determine the weight of the nest** only from its height or diameter. You will find the calculator on our page: www.bocian.ptop.org.pl.

Besides, we discovered that **cows can have a colossal importance in the conservation of the White Stork**, **3** as their presence increases the hunting success of these birds. Despite the fact that the birds made a similar number of attempts to hunt while foraging with cows and alone, the capture of prey was much more frequent near cows. In the case of Storks foraging alongside cows, almost 90% of hunting attempts were successful, and in the case of birds hunting alone, it was less than 60%. Not only did the Storks catch more prey in the presence of cows, but they did so with much less effort, because they moved over much smaller distances. An interesting result was also the fact that **the increase in the number of cows on pastures resulted in higher hunting success.**

GŁÓWNE OSIĄGNIĘTE EFEKTY:

1

Zabezpieczenie ponad 400 zagrożonych i konfliktowych miejsc lęgowych bociana białego.

2

Ograniczenie śmiertelności bociana białego na skutek porażień prądem w wyniku zabezpieczenia 270 niebezpiecznych elementów sieci oraz zmniejszenie kolizji poprzez zabezpieczenie 4 odcinków linii wysokiego napięcia przecinających doliny rzeczne.

3

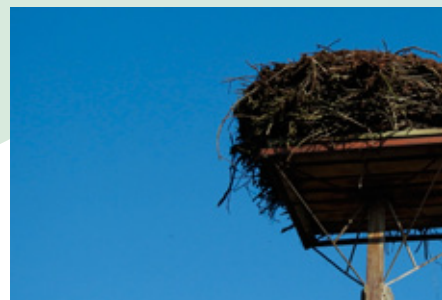
Zahamowanie spadku tolerancji społeczeństwa w stosunku do bociana białego, zwiększenie wiedzy na temat ochrony tego gatunku poprzez szkolenia, edukację, zabezpieczanie konfliktowych gniazd i przekaz online z gniazda.

4

Stworzenie bazy danych GIS gniazd bociana białego oraz strony internetowej projektu.

5

Zwiększenie bezpieczeństwa ludzi i efektywności interwencji związanych z ochroną gniazd bociana białego w związku z zakupem specjalistycznego samochodu terenowego z podnośnikiem koszowym oraz realizacją serii 5 szkoleń.

6

Podniesienie standardów podstawowej opieki i leczenia chorych i rannych bocianów wskutek remontu i wyposażenia dwóch ośrodków rehabilitacji.

7

Wieloletnie śledzenie zmian populacji lęgowej bociana białego w dolinach 7 największych rzek we wschodniej Polsce (9 obszarów Natura 2000) w celu określenia zachodzących zjawisk i zdefiniowania najważniejszych zagrożeń.

MAIN RESULTS ACHIEVED:

1

Protection of over 400 endangered and conflicting nesting sites of the White Stork.

2

Reducing White Stork mortality caused by electric shocks by securing 270 dangerous power grid elements as well as reducing collisions by securing 4 sections of high voltage line, running through river valleys.

3

Stopping the decline of social tolerance in relation to the White Stork, increasing knowledge about the protection of this species through training, education, protection of conflicting nests and online transmission from the nest.

4

Creating a GIS database of White Stork nests and a project website.

5

Increasing the safety of people and the effectiveness of interventions related to the protection of White Stork nests, as a result of purchasing a specialist off-road vehicle with an aerial platform and implementation of a series of 5 training sessions.

6

Raising the standards of basic care and treatment of sick and injured Storks as a result of renovating and equipping two rehabilitation centers.

7

Long-term tracking of changes in the breeding population of White Storks in the valleys of 7 largest rivers in eastern Poland (9 Natura 2000 areas) in order to determine the occurring phenomena and to define the most important threats.

BENEFICJENCI:

Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków (PTOP)

istnieje od 1985 r. Przedmiotem działalności stowarzyszenia są głównie zadania z zakresu czynnej ochrony przyrody na terenie Polski północno-wschodniej. Do priorytetów należy ochrona ptaków, w tym siedlisk, poznanie stanu i śledzenie zmian awifauny oraz szerzenie wiedzy na temat ptaków, o zagrożeniach i ich ochronie.

Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków
ul. Ciepła 17 15-471 Białystok
tel. +48 85 664 22 55
www.ptop.org.pl

Biebrzański Park Narodowy (BbPN)

położony jest w północno-wschodniej Polsce w woj. podlaskim. Powstał w 1993 r. i jest największym parkiem narodowym w Polsce. Jego powierzchnia wynosi 59 233 ha. Celem ochrony BbPN są najbardziej rozległe i zachowane torfowiska w Europie Centralnej i Zachodniej.

Biebrzański Park Narodowy
Osowiec-Twierdza 8, 19-110 Goniądz
tel. +48 85 738 06 20
www.biebrza.org.pl

Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Narwi (ŁPKDN)

został utworzony w 1994 r. Leży na terenie woj. podlaskiego i obejmuje powierzchnię 7 368,22 ha. Ideą jego utworzenia było zachowanie doliny rzeki Narwi z wartościowymi zbiorowiskami roślinnymi oraz rzadkich i cennych gatunków zwierząt i roślin związanych z siedliskami charakterystycznymi dla parku.

Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Narwi
Drozdowo, ul. Główna 52, 18-421 Piątnica
tel. +48 86 219 21 75
www.lpkdn.wrotapodlasia.pl

BENEFICIARIES:

The Polish Society for Bird Protection (PTOP)

exists since 1985. The subject of the association's activity are mainly tasks in the field of active protection of nature in north-eastern Poland. Among its priorities are the protection of birds, including their habitats, knowing the status and tracking changes in avifauna and dissemination of knowledge about the birds, about dangers and protection.

Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków
ul. Ciepła 17 15-471 Białystok
phone: +48 85 664 22 55
www.ptop.org.pl

Biebrza National Park (Biebrzański Park Narodowy – BbPN)

is located in north-eastern Poland in Podlaskie Voivodeship. It was established in 1993 and is the largest national park in Poland. Its area is 59 233 ha. BbPN aims to protect the most extensive and well-preserved peat bogs in Central and Western Europe.

Biebrza National Park
Osowiec-Twierdza 8, 19-110 Goniądz
phone: +48 85 738 06 20
www.biebrza.org.pl

Łomża Landscape Park of the Narew Valley (ŁPKDN)

was established in 1994. It is located in Podlaskie Voivodeship and covers the area of 7 368.22 ha. The idea behind its creation was to preserve the Narew river valley with valuable plant communities and rare and valuable animal and plant species associated with the habitats characteristic for the park.

Łomża Landscape Park of the Narew Valley
Drozdowo, ul. Główna 52, 18-421 Piątnica
phone: +48 86 219 21 75
www.lpkdn.wrotapodlasia.pl

Projekt: „Ochrona bociana białego w dolinach rzecznych wschodniej Polski” został zrealizowany w latach 2016-2020 przez Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków (PTOP) w partnerstwie z Biebrzańskim Parkiem Narodowym i Łomżyńskim Parkiem Krajobrazowym Doliny Narwi dzięki finansowaniu ze środków Komisji Europejskiej w ramach programu LIFE i współfinansowaniu przez niemiecką fundację Vogelschutz-Komitee e.V. oraz środkom własnym partnerów projektu.

Project „Conservation of White Stork in the River Valleys of Eastern Poland” was carried out from 2016 to 2020 by Polish Society for Bird Protection in cooperation with Biebrza National Park and Łomża Landscape Park of the Narew Valley thanks to the funding from European Commission as part of the LIFE project, a subsidy by German foundation Vogelschutz-Komitee e.V., and own resources of the project's beneficiaries.

